

فصل اول

آفرینش

درس اول: تماشاخانه
درس دوم: فضل خدا

فارسی و زندگی

به اخبار رادیو یا تلویزیون گوش کنید و آن چه که از آن فهمیده اید به پدر و مادرتان و در کلاس به دوستانتان بگویید. در محیط خانه و محیط اطراف خود دقت کنید چه واژه‌هایی پیدا می‌کنید که معنی مخالف داشته باشند؟
مانند: آب گرم کن آب سردکن

درس اول

تماشاخانه

اهداف

- اولیای گرامی! انتظار می‌رود؛ فرزند شما در پایان این درس بتواند:
- ۱ دقت دیداری، تفکر و مهارت سخن گفتن را در خود پرورش دهد؛
 - ۲ به شناخت واژگان مخالف و متضاد دست یابد؛
 - ۳ در خوب دیدن، شکرگزاری و تفکر در آفریده‌ها پیشرفت کند.

نکته‌های آموزشی برای اولیا

واژه‌های مخالف، نشانه‌های اضافه و ربط

- برای پیدا کردن کلمه‌های مخالف، از دو راه می‌توان بهره گرفت:
- تضاد: یعنی آوردن واژه‌هایی که ضد یک واژه باشند مانند: گرم و سرد / زیر و نرم
- نفی: که در فعل‌ها استفاده می‌شود یعنی منفی کردن فعل. مانند: رفتم - نرفتم و خورد - نخورد
- حال اگر برای کلمه‌ی «رفت» بخواهیم مخالف بنویسیم می‌توانیم بگوییم:
- رفت \neq برگشت / رفت \neq آمد / رفت \neq نرفت
- نشانه‌های «اضافه» و «ربط»، به تنهایی معنای مستقلی در زبان ندارند، اما برای پیوستن و نسبت دادن اجزای جمله به یکدیگر، به کار می‌روند و معنایی را پدید می‌آورند.

• برخی نشانه‌های اضافه

مانند: به، با، از، بر، تا، در، اندر، برای،
بهر، روی، زیر و ...

• برخی نشانه‌های ربط

مانند: اما، پس، چون، چه، خواه، زیرا،
که، و، لیکن، ولی و ...

توصیه‌های آموزشی برای اولیا

- اولیای گرامی! این بخش با هدف همکاری، مشارکت و ایجاد صمیمیت بین شما و فرزندتان طراحی شده؛ پس با توجه به اهداف یادشده‌ی بالا:
- ۱ با فرزندتان به یکی از آفریده‌های خدا با دقت بنگرید و درباره آن با هم گفت‌وگو کنید؛
 - ۲ در محیط خانه واژه‌های مخالف را پیدا کنید و بنویسید. مانند: (سقف و کف)

توجه: مطالب این صفحه برای آگاهی اولیا و همراهی با فرزندشان در فرآیند یادگیری تنظیم گردید. دانش‌آموزان علاقه‌مند نیز می‌توانند از آن استفاده نمایند.

واژه‌های کلیدی

- لطیف - عجیب - مقایسه - عالم - سر به فلک کشیده - درّه‌های عمیق - طبیعت - مطالعه -
 عادت - موضوع - علف - حشره - فقط - صدای شب‌گاه - صبحگاهی - مثلاً - تأمل - می‌گذریم -
 توصیف - هیس - حلقه - سنگلاخ.

خواندن و درک متن

حکایت زیر را بخوانید و به پرسش‌ها پاسخ مناسب دهید.

روزی بهلول خرش را به بازار مال فروشان برد. الاغ به خریدارانی که از عقب می‌آمدند تا الاغ را ببینند، جفتک می‌انداخت و آن‌ها را زخمی می‌کرد. و آنان که از جلو الاغ می‌آمدند، گازشان می‌گرفت. خریداری به بهلول گفت: «یا شیخ! هیچ کس این الاغ را با این سرکشی نمی‌خرد. بی‌جهت خود را معطل نکن.» بهلول گفت: «من هم خیال فروش ندارم؛ فقط می‌خواستم مردم بدانند که من از دست این حیوان چه می‌کشم.»

(بهلول عاقل، عبدالله نیازمند)

۱ خریدار به بهلول چه گفت؟

.....

۲ بهلول از بردن الاغ به بازار چه قصدی داشت؟

.....

۳ به نظر شما آیا کار بهلول درست بود؟ چرا؟

.....

املا و واژه آموزی

۱ معنی واژه‌های زیر را از درس پیدا کنید و بنویسید.

معنی	واژه	معنی	واژه
.....	نرم	گمان، خیال
.....	باشکوه	اندیشیدن
.....	جهان	آبگیر، برکه

۲ مخالف واژه‌های زیر را از درس پیدا کنید و بنویسید.

شب

.....

روشنایی

.....

کوتاه

.....

سرما

.....

۳ دو بند اول درس را بخوانید؛ سپس کتاب را ببندید و پنج کلمه‌ی تازه‌ی آن را از حفظ بنویسید.

۴ جدول را با کلمه‌هایی از متن درس کامل کنید.

ژ	ص	ق	ط	گ	ع	ل

توصیه‌ی آموزشی برای اولیا و دانش‌آموزان

اولیای گرامی! خواندن متن درس و نوشتن کلمه‌ها از حفظ، به تقویت حافظه‌ی دیداری دانش‌آموز کمک می‌کند. شما می‌توانید این‌گونه تمرین‌ها را از کتاب‌های غیر درسی طرّاه‌ی کنید.

۵ از متن درس، به یکی از افراد خانواده‌تان، املا بگویید و اشتباهات او را اصلاح کنید.

Handwriting practice lines consisting of a solid top line, a dashed middle line, and a solid bottom line.

نگارش

۱ دو تصویر زیر را با هم مقایسه کنید و درباره‌ی شباهت‌ها و تفاوت‌های آن‌ها یک بند بنویسید.

Handwriting practice lines for the composition task.

نکته‌ی آموزشی برای اولیا و دانش‌آموزان
 هدف از گفتن املا به افراد خانواده و تصحیح آن توسط دانش‌آموز، تثبیت یادگیری
 و ایجاد فضای صمیمی بین اعضای خانواده است.

۲ صداهایی را که هر روز می شنوید، به یاد بیاورید. از کدام صدا خوشتان می آید و از کدام صدا خوشتان نمی آید؟ چرا؟ یک بند بنویسید.

.....
.....
.....

۳ برداشت شما از درس تماشاخانه چیست؟ در سه جمله بنویسید.

.....
.....
.....

۴ هر دو کلمه را در یک جمله به کار ببرید.

	گل، خار
	شادی، غم

۵ بیتها را از حفظ کامل کنید.

.....
گل بخندد بر سر گل بوتهها
.....
باز می آید پرستو، نغمه خوان

خوشنویسی

بیت زیر را که کم‌رنگ نوشته شده؛ ابتدا پررنگ کنید و سپس یک‌بار از روی آن بنویسید.

توانا بود هر که دانا بود ز دانش دل پیر، برنا بود

«شاهنامه فردوسی»

توانا بود هر که دانا بود ز دانش دل پیر، برنا بود

آن چه از این درس یاد گرفتیم

باز خورد و امضای آموزگار خوبم

نکته‌ی آموزشی برای اولیا و دانش‌آموزان
هدف از بخش فوشنویسی، تمرین زیبانویسی و آموزش اشعاری از بزرگان ادب فارسی است.

